บทที่ 3

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

3.1 ที่มาและความจำเป็น

ในระยะเริ่มแรกของการพัฒนานั้น ประเทศต้องประสบกับปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนเงินทุน ขาดแคลนบุคลากร ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรทางวิชาชีพหรือบุคลากรทางด้านนักลงทุนก็ตาม ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ยาก หากพึ่งพาภาครัฐบาลหรือภาคเอกชนเพียงภาคใดภาคหนึ่ง

ดังนั้นภาครัฐบาลจึงต้องเข้ามา มีส่วนในการสนับสนุนภาคอุตสาหกรรม ในการส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน โดยออกมาในรูปของการกำหนดออกมาเป็นนโยบายส่งเสริมการลงทุน เช่น การออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนในปี 2504 โดยให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศในการลงทุน ตลอดจนการจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามาทำการลงทุนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและนโยบายส่งเสริมการส่งออก เป็นต้น ผลของการดำเนินนโยบายและมาตรการดังกล่าวนี้ไม่เพียงแต่จูงใจให้เกิดการลงทุนภายในประเทศเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการเปิดโอกาสให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในประเทศให้มากขึ้นอีกด้วย

การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ ยังเป็นผลมาจากการลงทุนของนักลงทุนชาวต่างประเทศ ซึ่งนักลงทุนเหล่านี้ได้เข้ามามีบทบาท ในการสร้างฐานการผลิตในอุตสาหกรรมบางประเภทให้กับประเทศไทย เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมรถยนต์ เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องมาจากขีดความสามารถในการลงทุนของภาคเอกชนไทยนั้นยังมีความจำกัดอยู่ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเทคโนโลยีทางการผลิต เทคโนโลยีทางด้านการจัดการ เป็นต้น ซึ่งการที่จะเปลี่ยนแปลงจากการผลิตทางการเกษตรมาสู่การลงทุนในอุตสาหกรรมทันทีนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากลำบาก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปการผลิตในอุตสาหกรรมบางประเภท แต่ในขณะเดียวกันการเข้ามาของการลงทุนจากต่างประเทศก็เข้ามาเพื่อเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ ในอันที่จะก่อให้เกิดความได้เปรียบแก่ประเทศเจ้าของทุนเองเช่นกัน จะเห็นได้ว่าการลงทุนโดยตรงของนักลงทุนจากต่างประเทศเริ่มเข้ามาในประเทศไทย นับตั้งแต่การเปิดโอกาสให้มีการไหลเข้ามาของ

เงินทุนซึ่งมีมานานแล้ว แต่ในระยะเริ่มต้นนั้นยังมีปริมาณไม่มากนัก เมื่อเวลาผ่านไปปรากฏว่าปริมาณเงินลงทุนดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะช่วงปลายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 เป็นต้นมา หากทำการเปรียบเทียบระหว่างปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและปริมาณเงินลงทุนรวมของประเทศจะพบว่า ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังมีสัดส่วนที่น้อย แต่ไม่ได้หมายความว่าการลงทุนจากต่างประเทศประเทศนั้นไม่ได้มีความสำคัญ หากแต่การลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมบางสาขานั้นมีส่วนเอื้อให้เกิดอุตสาหกรรมนั้นขึ้นในประเทศและเท่ากับว่าเป็นการปูฐานการผลิตแก่อุตสาหกรรมนั้นให้กับประเทศไทยหรืออีกนัยหนึ่ง คือ เป็นการเข้ามาพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานให้กับประเทศไทย

ซึ่งเห็นได้จากอุตสาหกรรมบางประเภท จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีชั้นสูงในการผลิต และบางอุตสาหกรรมจำเป็นต้องมีการผลิตที่มีขนาดใหญ่ ใช้เงินลงทุนจำนวนมาก จึงจะก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาดได้ ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องพึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศ เพราะหากให้นักลงทุนในประเทศ เริ่มดำเนินการเองก็คงต้องใช้เวลานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

3.2 สภาพของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ในช่วงปี 2530-2532 เงินลงทุนจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่เข้ามาในรูปของเงินลงทุนโดยตรง ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ ปัจจัยภายในที่สำคัญได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทย มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และนโยบายสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศและการผลิตเพื่อส่งออกของทางการ โดยมีสิทธิประโยชน์จูงใจทางด้านภาษี ฯลฯ ทำให้นักลงทุนมั่นใจในการเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ประกอบกับ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ที่เอื้ออำนวยต่อการใช้เป็นแหล่งผลิตและต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างต่ำ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ ค่าเงินเยนที่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับค่าเงินดอลล่าร์สหรัฐอเมริกา นอกจากนี้กลุ่มประเทศ NICs ซึ่งประกอบด้วย ได้หวัน เกาหลีใต้ ฮ่องกง และสิงคโปร์ ประสบผลสำเร็จจากการส่งออก ทำให้เกินดุลการค้าอย่างมากมาย แต่ถูกตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) ในสินค้าหลายรายการจากสหรัฐและยุโรป ประกอบกับญี่ปุ่นและกลุ่มเอเชียนิกส์ประสบปัญหาค่าแรงที่สูงขึ้น จึงเคลื่อนย้ายการผลิตไปยังประเทศที่มีค่าแรงถูกกว่าและมีค่าเงินที่ต่ำกว่า จากสาเหตุเหล่านี้ทำให้ปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในปี 2530 ซึ่งมีปริมาณ 4,711 ล้านบาท สูงเป็น 27,964 ล้านบาท ในปี 2531 โดยมีอัตราการเติบโตถึงร้อยละ 493.59 (ตารางที่ 3.1) ซึ่งการลงทุนโดยตรงส่วนใหญ่มาจากประเทศญี่ปุ่น ตามมาด้วยได้หวัน และฮ่องกง (ตารางที่ 3.2)

ส่วนธุรกิจที่ต่างประเทศเข้ามาลงทุนส่วนใหญ่เป็นธุรกิจอุตสาหกรรม รองลงมา คือ ธุรกิจการค้า และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ (ตารางที่ 3.3)

ต่อมาในช่วงปี 2533 การไหลเข้าของเงินทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายผ่อนคลายข้อจำกัดทางการเงินของทางการ โดยเฉพาะการยอมรับพันธะข้อ 8 ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ทำให้การเคลื่อนย้ายเงินทุนเป็นไปอย่างสะดวกและคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงทำให้เงินทุนภาคเอกชนในส่วนของเงินลงทุนโดยตรง ในปี 2533 นั้นมีปริมาณเท่ากับ 64,695 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 41.57 (ตารางที่ 3.1) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของเงินลงทุนโดยตรงนี้เนื่องมาจาก การที่เงินกู้ของบริษัทในเครือ (Loans from Parent Companies) เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัวเงินลงทุนส่วนใหญ่ยังคงมาจากประเทศญี่ปุ่น โดยมีสัดส่วนร้อยละ 43.17 ของเงินลงทุนโดยตรงนำเข้าทั้งสิ้น รองลงมา คือ ไต้หวัน (ร้อยละ 11.07) ฮ่องกง (ร้อยละ 10.86) และสหรัฐฯ (ร้อยละ 9.51) (ตารางที่ 3.2) ธุรกิจที่ต่างประเทศเข้ามาลงทุนส่วนใหญ่เป็นธุรกิจอุตสาหกรรม (ร้อยละ 47.92) โดยเฉพาะในหมวดเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 16.50) รองลงมา คือ ธุรกิจการค้า (ร้อยละ 19.98) ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ (ร้อยละ 13.02) และธุรกิจสถาบันการเงิน (ร้อยละ 7) (ตารางที่ 3.3)

ในระหว่างปี 2534 นั้น เป็นช่วงที่ทางการประกาศผ่อนคลายการควบคุมปริวรรตเงินตรา ซึ่งนับว่าเป็นครั้งสำคัญในการส่งเสริมให้มีการไหลเข้าออกของเงินทุนระหว่างประเทศมีความสะดวกคล่องตัวมากยิ่งขึ้น โดยส่วนที่มีผลต่อเงินลงทุนโดยตรง ได้แก่ การที่ทางการอนุญาตให้นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาลงทุนได้เสรีโดยไม่จำกัดจำนวน และขยายเวลาในการเปลี่ยนเป็นเงินบาท การผ่อนคลายในการส่งออกเงินทุน โดยสามารถซื้อเงินตราจากธนาคารพาณิชย์ได้ในวงเงิน 10 ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี จากเดิมที่ต้องขออนุญาตจากทางการทุกกรณี อย่างไรก็ตามในช่วงปี 2534-2535 นั้นเงินลงทุนโดยตรงมีค่าลดลงแสดงว่ามีเงินลงทุนโดยตรงไหลออกเพิ่มสูงกว่าเงินลงทุนไหลเข้า ทั้งๆที่การผ่อนคลายปริวรรตเงินตราและการยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ จะทำให้นักลงทุนต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น เนื่องจากความสะดวกในการเคลื่อนย้ายเงินทุนและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ลดลง แต่ความได้เปรียบในเรื่องค่าจ้างแรงงานต่ำของประเทศไทยกำลังจะหมดไป เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งต่างประเทศ เช่น ประเทศจีน เวียดนาม ลาว กัมพูชา ฯลฯ ที่มีค่าแรงและต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าอีกทั้งยังมีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ ทำให้นักลงทุนต่างประเทศรวมทั้งนักลงทุนไทยเริ่มย้ายฐานการผลิตเข้าไปลงทุนในประเทศเหล่านี้มากขึ้น

หลังจากนั้น เมื่อเดือนพฤษภาคม 2536 ประเทศไทยได้เกิดวิกฤติการณ์ทาง

การเมืองทำให้นักลงทุนทั้งในและนอกประเทศขาดความเชื่อมั่นในเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลให้อัตราการขยายตัวของปริมาณเงินลงทุนโดยตรงสุทธิจากต่างประเทศลดลง

ในปี 2536 เป็นต้นมา เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศลดลงเป็นผลมาจากการลดลงของทุนเรือนหุ้น (Equity) เงินกู้จากบริษัทในเครือ (Loans from Affiliates) ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากภาวะเศรษฐกิจหลายประเทศค่อนข้างซบเซา และการนำเข้าเงินทุนในโครงการสัมปทาน 8 โครงการ (ประกอบด้วย โครงการระบบทางด่วนขั้นที่ 2 โครงการทางยกระดับดินแดงดอนเมือง โครงการรถไฟฟ้ามหานคร โครงการโทรศัพท์ 2 ล้านเลขหมาย โครงการโทรศัพท์ 1 ล้านเลขหมาย โครงการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนกรุงเทพ โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าแม่ขามหน่วยที่ 1 และโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าแม่ขามหน่วยที่ 2) ลดลงมาจากการชะลอและเลื่อนการลงทุนออกไป ประกอบกับความสามารถดึงดูดเงินทุนจากต่างประเทศของไทยเริ่มลดลงเทียบกับคู่แข่งสำคัญ เช่น จีน และอินโดนีเซีย ซึ่งมีค่าแรงต่ำกว่า สำหรับแหล่งเงินทุนที่สำคัญ ในปี 2536 คือ ญี่ปุ่นซึ่งเข้ามาลงทุนมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีสาเหตุมาจากค่าเงินเยนที่แข็งขึ้น และในปีนี้รัฐบาลยังได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยเฉพาะ การลงทุนที่นำไปสู่การปรับตัว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิตในภาคอุตสาหกรรม และหัตถกรรมที่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจสูง รวมทั้งให้มีการกระจายการลงทุนไปยังภูมิภาคอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ โดยการเร่งแก้ไขปัญหาขาดแคลนบริการพื้นฐาน ตลอดจนเร่งรัดแผนพัฒนาคุณภาพแรงงานให้เห็นผลโดยเร็ว นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ดำเนินนโยบายการเงินที่สร้างความมั่นใจแก่นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี 2537 และปี 2538 จะเห็นว่าธุรกิจที่ชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาลงทุน คือ ธุรกิจอุตสาหกรรม ซึ่งมีสัดส่วนสูงสุดถึงร้อยละ 86 ในขณะที่ปี 2538 ธุรกิจอุตสาหกรรมมีสัดส่วนลดลงเป็นร้อยละ 28.29 แต่เงินลงทุนในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม ซึ่งอยู่ในธุรกิจอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน (ตารางที่ 3.3) หากพิจารณาตามประเทศผู้ลงทุนจะเห็นได้ว่า ผู้ลงทุนรายใหญ่ที่สุด คือ ญี่ปุ่น (สัดส่วนร้อยละ 27.78) รองลงมา คือฮ่องกง (ร้อยละ 13.93) สำหรับสาเหตุที่ทำให้การลงทุนจากประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นผู้ลงทุนรายสำคัญลดลง จากปี 2537 เนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่นยังไม่ฟื้นตัวดี นอกจากนี้ยังหันเหไปลงทุนในประเทศที่มีต้นทุนการผลิตสินค้าต่ำกว่า หรือมีตลาดภายในที่มีขนาดใหญ่กว่าประเทศไทย นอกจากนั้น การจัดตั้ง BIBF ขึ้นในประเทศไทยยังเป็นสาเหตุสำคัญ ทำให้ธุรกิจเร่งชำระคืนเงินกู้ของบริษัทในเครือเป็นจำนวนสูงมากเพื่อกู้จาก BIBF แทน และ กำไรสะสม

อันเกิดจากเงินลงทุนนำเข้าในช่วง 4-5 ปี ก่อนหน้านี้ ได้เอามาลงทุนต่อ (Reinvestment of Earning) จำนวนไม่น้อย จึงมีส่วนทำให้ความจำเป็นในการนำเงินใหม่เข้ามาลงทุนในปีนี้ลดลงด้วย

ส่วนแนวโน้มการลงทุนในอนาคตนั้น จะเห็นได้ว่าจากการที่ค่าเงินเยนมีแนวโน้มแข็งขึ้นจึงมีส่วนทำให้นักลงทุนญี่ปุ่นได้ลงทุนสูงขึ้น มีความเป็นไปได้ที่การลงทุนจากญี่ปุ่นจะมีมากขึ้นอีกในอนาคต แต่มีขนาดเล็กกว่าที่เคยเกิดขึ้นครั้งก่อน เพราะส่วนใหญ่เป็นการขยายการลงทุน และนำเข้ามาพร้อมกับเทคโนโลยีการผลิตที่สูงและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศไทยมากขึ้น ทั้งนี้ประเทศไทยจะต้องขจัดปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนให้หมดไป เช่น ความไม่เพียงพอของปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาด้านบุคลากร และการปรับปรุงส่งเสริมการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้ไทยสามารถแข่งขันดึงดูดเงินทุนจากต่างประเทศต่อไปได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 อัตราการเติบโตของการลงทุนโดยตรงสุทธิจากต่างประเทศ ระหว่างปี 2530-2538

พ.ศ.	ปริมาณ (ล้านบาท)	อัตราการเติบโต (%)
2530	4,711	
2531	27,964	493.59
2532	45,698	63.42
2533	64,695	41.57
2534	51,389	(20.57)
2535	53,764	4.62
2536	41,873	(22.12)
2537	14,954	(64.29)
2538	22,442	50.08

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.3 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากต่างประเทศ จำแนกตามประเทศ

หน่วย : ล้านบาท

Countries	2531		2532		2533		2534		2535		2536		2537		2538	
	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน
Japan	14608	52.2	18762	41.1	27931	43.2	15593	30.3	8572	15.9	9652	23.1	3079	20.6	6234	27.8
Hong Kong	2795	9.99	5716	12.5	7027	10.9	11566	22.5	14549	27.1	4424	10.6	3225	21.6	3126	13.9
Taiwan	3136	11.2	5062	11.1	7160	11.1	2754	5.36	2221	4.13	1539	3.68	2364	15.8	1082	4.82
USA	3185	11.4	5220	11.4	6154	9.51	5919	11.5	11788	21.9	7727	18.5	4118	27.5	2911	13
EU	2248	8.04	3819	8.36	4212	6.51	3964	7.71	6887	12.8	6588	15.7	2648	17.7	1699	7.57
UK	884.9	3.16	222.3	0.49	1130.5	1.75	256.7	0.5	3219.1	5.99	4068.2	9.76	1108.6	7.41	621	2.77
West Germany	621.3	2.22	817.6	1.79	1150	1.78	842.6	1.64	617.7	1.15	798.3	1.91	745.1	4.98	426	1.9
Netherlands	288.7	1.03	2639.4	3.57	649.8	1	747.2	1.45	689.1	1.28	716.3	1.71	-613.6	-4.1	974	4.34
France	281.3	1.01	392.6	0.86	682	1.05	1246.2	2.43	1644.9	3.06	2196.3	5.25	978.2	6.54	808	3.6
Belgium	100.2	0.36	114.1	0.25	472.6	0.73	713.1	1.39	118	0.22	-143.7	-0.34	11.3	0.08	1129	5.03
Asean	1647	5.89	2812	6.15	6666	10.3	6576	12.8	7170	13.3	5687	13.6	-2575	-17	1795	8
Singapore	1572	5.62	2748	6.01	6135.8	9.48	6469.2	12.59	6722	12.5	5698.5	13.61	-2864.8	-19.16	1526	6.8
Malaysia	47.1	0.17	55.3	0.12	457.7	0.71	18.6	0.04	115	0.21	-197.9	-0.47	56.7	0.38	126	0.59
Indonesia	23.3	0.08	8.9	0.02	65.2	0.1	88.9	0.17	189	0.35	179.4	0.43	193.6	1.29	132	0.57
Switzerland	557.7	1.99	1228	2.69	735.8	1.14	1223	2.38	776.5	1.44	275.7	0.66	673.8	4.51	177	0.79
South Korea	304.6	1.09	254.2	0.56	487.5	0.75	295.9	0.58	262.4	0.49	369	0.88	323	2.16	139	0.62
China	192.6	0.69	138.5	0.3	102.5	0.16	39.1	0.08	-113	-0.2	177	0.42	-29.9	-0	21	0.09
Australia	41.6	0.15	113	0.25	119.6	0.18	1824	3.55	169.3	0.31	-953	-2.3	271.7	1.82	224	0.01
Canada	60.2	0.22	168.4	0.37	96.4	0.15	152.2	0.3	89.6	0.17	152.3	0.36	115.2	0.77	27	0.12
Others	-812	-2.9	2406	5.26	4003	6.19	1484	2.89	1393	2.59	6235	14.9	741	4.96	49	0.22
TOTAL	27964	100	45698	100	64695	100	51389	100	53764	100	41873	100	14954	100	22442	100

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.4 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากต่างประเทศ จำแนกตามภาคธุรกิจ

หน่วย : ล้านบาท

SECTORS	2531		2532		2533		2534		2535		2536		2537		2538	
	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน
Industry	16162	57.8	21866	47.9	31003	47.9	23350	45.4	17467	32	20383	48.7	12872	86	6349	28.3
Food & sugar	1065	3.81	1962	4.29	1757	2.72	1683	3.28	1284	2.39	974.2	2.33	1153.4	7.71	438	1.95
Textiles industry	1111	3.97	686.4	1.5	1777	2.75	1124	2.19	1462	2.72	-227	-0.54	869.1	5.81	422	1.88
Metal & non metalic	2113	7.56	2762	6.04	2886	4.46	2196	4.27	1696	3.15	2412	5.76	1132.9	7.58	1034	4.61
Electrical appliances	6317	22.6	8865	19.4	10677	16.5	8933	17.4	5907	11	3589	8.57	1494.2	9.99	2614	11.7
Machine & Transport equip.	630.7	2.26	1103	2.41	2475	3.83	2183	4.25	1084	2.02	1566	3.74	298.9	2	1618	47.2
Chemicals	1060	3.79	2819	6.17	4318	6.67	3834	7.46	1624	3.02	5107	12.2	838	5.6	1048	4.67
Petroleum products	769.8	2.75	-1190	-2.6	3029	4.68	-374	-0.7	1279	2.38	4843	11.6	4680.7	31.3	1809	-8.1
Construction materials	26.3	0.09	85.4	0.19	12.1	0.02	145.9	0.28	375	0.7	110.4	0.26	129.4	0.87	696	1.25
Others	3070	11	4773	10.4	4073	6.3	3625	7.05	2758	5.13	2011	4.8	2275	15.2	280	3.1
Financial institutions	2576	9.21	2843	6.22	4531	7	6813	13.3	6555	12.2	3484	8.32	-11561	-77.3	289	1.29
Trade	3882	13.9	6822	14.9	12928	20	7637	14.9	7096	13.2	5547	13.3	8560.9	57.3	4998	22.3
Construction	1841	6.58	3926	8.59	3301	5.1	3351	6.52	14534	27	3853	9.2	11752	78.6	406	1.81
Mining & quarrying	472.6	1.69	575.1	1.26	1139	1.76	2066	4.02	3126	5.81	3176	7.58	1310.1	8.76	637	2.84
Agriculture	315.2	1.13	603.4	1.32	762.7	1.18	597.8	1.16	-151	-0.3	330.1	0.79	-157.6	-1.05	103	0.46
Services	1109	3.97	1594	3.49	2054	3.17	1776	3.46	2151	4	468.2	1.12	1403.5	9.39	983	4.38
Real estate	1419	5.07	7108	15.6	8421	13	3636	7.07	1561	2.9	4858	11.6	-2963	-19.8	9560	42.6
Others	186.4	0.67	360.5	0.79	554.3	0.86	2163	4.21	1426	2.65	-226	-0.54	3738.1	25	-886	-4
TOTAL	27964	100	45698	100	64695	100	51389	100	53764	100	41873	100	14954	100	22442	100

ที่มา ธนาคารแห่งประเทศไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 สาเหตุที่ทำให้มีการลงทุนจากต่างประเทศในประเทศไทย

การที่ประเทศใดจะมีการยอมรับ หรือเปิดโอกาสให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาทำการลงทุนในประเทศ จะต้องมีการศึกษาถึงผลกระทบในด้านต่าง ๆ อันอาจจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ในทำนองเดียวกันประเทศผู้ลงทุนก็จะต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลงทุน และที่สำคัญอะไรคือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการตัดสินใจลงทุนนั้น ๆ ดังนั้นในที่นี้จะทำการศึกษาถึงแรงผลักดันที่ทำให้ประเทศผู้รับทุนในที่นี้คือ ประเทศไทยที่ยอมรับการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นแรงดึงดูดเงินทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในประเทศ นอกจากนี้จะได้ชี้ให้เห็นถึงสภาวะการณ์หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลเหนือการเคลื่อนย้ายเงินทุนของประเทศผู้ลงทุนที่สำคัญ ๆ ในแถบเอเชีย

ในกรณีของประเทศไทยแล้วสาเหตุเบื้องต้นที่ต้องรับการลงทุนจากต่างประเทศนั้นเนื่องจากในระยะแรกของการพัฒนานั้นจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนมหาศาล ในขณะที่ศักยภาพทางการระดมเงินออมและการกระจายเงิน เพื่อการลงทุนของประเทศไทยนั้น ยังคงอยู่ในระดับต่ำถึงแม้จะมีการนำเงินตราจากต่างประเทศเข้ามา เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจโดยการขยายการลงทุนนั้นสามารถกระทำได้โดยนำเงินเข้ามาในรูปแบบอื่น ๆ นอกเหนือจากการลงทุนโดยตรงก็ตามแต่มีผลเสียในบางประการ ได้แก่ การมีพันธะผูกพันต่าง ๆ การมีเงื่อนไขในการกู้ยืม ตลอดจนต้องเผชิญกับภาวะความเสี่ยงต่อความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ดังนั้นการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจึงถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงทุน ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ โดยอาศัยนักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาดำเนินการแทน ส่วนสาเหตุซึ่งแสดงถึงความสำคัญของการสนับสนุนให้มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ นั่นคือ

1. การได้เห็นถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศโดยเน้นภาคเศรษฐกิจต่างประเทศ (Outward Looking Development Strategy) ซึ่งเป็นการเปิดรับต่อเศรษฐกิจภายนอกประเทศ ประกอบกับการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศซึ่งการสนับสนุนนี้ไม่ได้มาจากภาคเอกชนในประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงนักลงทุนจากต่างประเทศด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นการนำความสำเร็จของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ

2. ความต้องการเห็นบทบาทของภาคอุตสาหกรรมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยยึดภาคอุตสาหกรรมเป็นแกนนำ เนื่องจากเห็นว่าภาคเกษตรกรรมนั้นก่อให้เกิดผลในเชิงเศรษฐศาสตร์น้อยกว่าภาคอุตสาหกรรม ทั้งนี้ด้วยสาเหตุที่ว่าภาคเกษตรกรรมนั้นมีข้อจำกัดใน

ตัวเองมากมาย เป็นต้นว่าการพึ่งพากับสภาวะธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต้องประสบกับความผันผวนไม่แน่นอนอันจะส่งผลต่อผลผลิตและรายได้ตามมา นอกจากนี้สินค้าเกษตรนั้นมีความยืดหยุ่นต่อราคาต่ำ ตลอดจนการก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มต่อรายเศรษฐกิจนั้นจะน้อยกว่าเมื่อเทียบกับภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นประเทศต่างๆ จึงพยายามผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมเติบโตขึ้นมาอย่างเป็นรูปร่าง และเพื่อเป็นฐานอันมั่นคงให้แก่การพัฒนาประเทศในขั้นต่อไป จากที่ผ่านมาพบว่าภาคเศรษฐกิจที่ต่างประเทศเข้ามาลงทุนสูงสุดคือ ภาคอุตสาหกรรม

3.การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศจากเดิม ที่เคยพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลักมาสู่ภาคอุตสาหกรรมนั้น เป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก ในการบรรลุวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาอันสั้น ขบวนการวิวิวัฒนาการจะต้องนั้นต้องใช้เวลาอันยาวนาน ดังนั้นการพัฒนาโดยตัวเองเป็นเรื่องสุดวิสัย เนื่องจากต้องใช้ความชำนาญเฉพาะอย่าง การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง การใช้เงินลงทุนจำนวนมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณสมบัติเฉพาะตัวของบุคคลนั้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่ต้องการผู้ที่มีประสบการณ์เข้ามาชี้นำและปูพื้นฐานให้ซึ่งศักยภาพทางด้านนี้ของประเทศไทยที่ไม่สูงเพียงพอ

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการลงทุนจากต่างประเทศ คือ ทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีการขยายตัวมากขึ้นซึ่งจะก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสามารถใช้แรงงานที่มีอยู่อย่างเหลือเฟือในภาคเกษตรกรรมได้ และยังช่วยให้โครงสร้างเศรษฐกิจไทยเปลี่ยนแปลงไปโดยมีคุณภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังคาดหวังถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผู้ลงทุน การพัฒนาคุณภาพแรงงานที่มีฝีมือให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งสามารถประหยัดทั้งเงินทุนและเวลาในการพัฒนาเทคโนโลยีและคุณภาพแรงงานเอง อีกทั้งยังคาดว่าการลงทุนจากต่างประเทศจะเอื้อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจให้ก้าวไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ได้เร็วขึ้น

5. การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมของนักลงทุนต่างประเทศ จะส่งผลกระทบเชื่อมโยงไปสู่การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเหล่านั้น ซึ่งเท่ากับเป็นการกระจายความเสี่ยงต่อภาวะความผันผวนทางด้านผลผลิตและรายได้ อีกทั้งจะสามารถส่งออกได้มากขึ้นและจะส่งผลต่อเนื่องไปยังการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ การจ้างงาน ตลอดจนรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร จะเห็นว่าสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นไปในทิศทางที่จะส่งเสริมให้ภาวะเศรษฐกิจไทยเติบโตทั้งสิ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นข้อพิจารณาที่แสดงถึงเหตุผลของการพึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งทำให้เศรษฐกิจไทยผูกพันกับต่างประเทศมากขึ้น อีกทั้งเป็นการพึ่งพา

การลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือที่ชักนำเศรษฐกิจไทยไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ได้เร็วขึ้น

3.4 ปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการลงทุนโดยตรงในประเทศไทย

1. ความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การปกครอง และสังคมไทยซึ่งนับเป็นปัจจัยหลักที่นักลงทุนไม่ว่าจะในประเทศและต่างประเทศ ให้ความสำคัญในการพิจารณาเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะนักลงทุนชาวญี่ปุ่น ทั้งนี้หากสภาวะทางการเมืองมีความผันผวนเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งแล้วย่อมส่งผลต่อนโยบายเศรษฐกิจตลอดจนบรรยากาศในการลงทุนด้วย สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการลงทุน แต่สำหรับประเทศไทยแล้วถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำในการบริการประเทศอยู่บ่อยครั้งก็ตาม แต่นโยบายทางด้านเศรษฐกิจก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากเพียงใดนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าสภาพทางเศรษฐกิจ การปกครองของไทยค่อนข้างจะมีเสถียรภาพ

2. ค่าตอบแทนแรงงานในประเทศไทยนั้นค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆในยุโรปและในเอเชียด้วยกัน ปัจจัยนี้จะส่งผลให้เกิดความได้เปรียงโดยเปรียบเทียบในเรื่องต้นทุนค่าแรงต่ำสำหรับอุตสาหกรรมประเภทใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ในอดีตนั้นมีแรงงานจำนวนมากและมีคุณภาพดี การรวมตัวของแรงงานไทยเป็นสหภาพแรงงานเพื่อการเจรจาต่อรองนั้นยังไม่เข้มแข็งเพียงใดนัก ดังนั้นการนัดหยุดงานประท้วงเพื่อเรียกร้องค่าแรงขึ้นนั้นจึงไม่ค่อยมีปรากฏในประเทศไทยเท่าใดนัก ตลอดจนวัฒนธรรมของคนไทย
ไม่ค่อยชอบการเปลี่ยนแปลงเท่าใด เป็นคนรักสงบ ไม่ชอบการมีเรื่องราว จึงสามารถกล่าวได้ว่าประเทศไทยนั้นค่อนข้างมีเสถียรภาพทางด้านกำลังแรงงาน

3. การเงินภายในประเทศค่อนข้างมีเสถียรภาพ ทั้งสถาบันการเงินและค่าเงินบาท ถึงแม้ว่าจะมีการลดค่าเงินบาทบ้างก็ตามแต่เป็นไป เพื่อแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าในประเทศเท่านั้น อย่างไรก็ตามสิ่งเหล่านี้ก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนในประเทศไทยเท่าใดนักในทางตรงกันข้ามกลับเป็นสิ่งที่มาสนับสนุนให้มีการลงทุนมากขึ้น เพราะจะมีผลต่อต้นทุนการผลิตให้มีค่าลดลงอันจะส่งผลต่อเนื่องสู่การเพิ่มขึ้นของอำนาจการแข่งขันในตลาดโลกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การที่ประเทศไทยได้พัฒนาระบบการเงินให้มีความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจโลกมากขึ้นโดยการประกาศยอมรับพันธะข้อ 8 ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งมีผลให้ระบบการเงินเสรีมากขึ้น

4. นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐบาล ได้มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนของชาวต่างประเทศในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน มีการให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ แก่ผู้ลงทุนมากมาย สิ่งจูงใจต่าง ๆ ในการลงทุนได้ถูกนำมาเสนอเพื่อให้เกิดการลงทุน การส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออกซึ่งประเทศไทยยังคงยึดเป็นแกนนำในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน และต่อไปในอนาคต

5. โอกาสในการขยายตลาดในแถบอินโดจีนนั้น มีความเป็นไปได้มากขึ้นประกอบกับการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มประเทศแถบนี้ซึ่งจะมีความเป็นเสรีมากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ก็เท่ากับเป็นการเอื้ออำนวยต่อการค้าให้มีมากขึ้นต่อไปในอนาคต

ด้วยเหตุผลสนับสนุนข้างต้น ทำให้มีบริษัทลงทุนข้ามชาติขึ้นในประเทศไทยมากมายและนับวันจะยิ่งมีปริมาณมากขึ้น นอกจากปัจจัยภายในประเทศของไทยซึ่งเป็นแรงดึงดูดให้มีการเข้ามาของเงินทุนแล้ว หากพิจารณาในกรณีของประเทศผู้ลงทุนที่จะต้องเผชิญกับสภาพทางเศรษฐกิจและปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศ ซึ่งสภาวะดังกล่าวจะเป็นแรงผลักดันให้ประเทศเจ้าของเงินทุนเคลื่อนย้ายฐานการผลิตออกนอกประเทศมากขึ้นและเมื่อรวมปัจจัยต่าง ๆ เข้าด้วยกันแล้ว ก็จะส่งผลให้ประเทศไทยกลายเป็นฐานการผลิตที่เป็นที่นิยมของนักลงทุนจากต่างประเทศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย